

Helsinki 11.2.2009

Tiedotusvälineille
JULKAISUVAPAA 12.2.2009 klo 00.01

Opettajiin kohdistuva häirintä ja väkivalta 2008

<http://www.optula.om.fi>

Suuri osa yläasteiden opettajista on joskus kokenut häirintää tai väkivaltaa oppilaiden taholta. Erityisesti loukkaava käytös opettajia kohtaan on yleistä. Lähes puolet opettajista koki lukuvuonna 2007–2008 loukkaavaa käytöstä oppilaan taholta. Noin joka kymmenes oli kokenut loukkaavaa käytöstä oppilaiden huoltajien taholta.

Nämä tiedot käyvät ilmi Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tänään julkistamasta verkkokatsauksesta, joka perustuu yläasteiden opettajille tehtyyn kyselyyn (Venla Salmi & Janne Kivivuori: Opettajiin kohdistuva häirintä ja väkivalta 2008. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen verkkojulkaisuja 10/2009).

Loukkaava käytös ja häirintä yleistä oppilaiden taholta

Lukuvuoden 2007–2008 aikana 45 % yläasteiden opettajista koki vähintään kerran loukkaavaa käytöstä oppilaan taholta. Väkivallan uhkaa koki 7 %, väkivaltaa 4 % ja seksuaalista häirintää 3 % opettajista. Näiden lisäksi muuta häirintää kuten häirintäsoittoja ja opettajan omaisuuteen kohdistuneita vahingontekoja oli kokenut 11 % opettajista kuluneen lukuvuoden aikana. Joskus uransa aikana tekoja on kokenut tätäkin suurempi osa opettajista (kuvio 1).

Fyysinen väkivalta liittyi tyypillisesti tilanteisiin, joissa oppilas ei halunnut toimia opettajan ohjeiden mukaan tai joissa opettaja huomautti oppilaalle epäasiallisesta käytöksestä. Tyypillistä oli myös se, että väkivaltaa kohdistui opettajiin tilanteissa, joissa opettaja oli mennyt väliin oppilaiden keskinäiseen kiistaan tai rauhoittamaan muuten aggressiivisesti käyttäytyvää oppilasta.

Myös oppilaiden vanhemmat häiriköivät opettajia

Noin joka kymmenes yläasteen opettaja oli kokenut loukkaavaa käytöstä oppilaan huoltajan taholta lukuvuoden 2007–2008 aikana. Huoltajan taholta tulevaa väkivallan uhkaa oli kuitenkin kokenut hyvin harva opettaja (0,5 %). Opettajiin kohdistui jonkin verran myös oikeudellisilla toimenpiteillä uhkailua. Opettajista 14 % oli kokenut uransa aikana ja 4 % lukuvuoden 2007–2008 aikana tilanteen, jossa oppilaan vanhempi tai huoltaja oli uhkaillut häntä oikeudellisilla toimenpiteillä kuten rikosilmoituksella.

Erityisopettajilla muita enemmän väkivalta- ja uhkakokemuksia

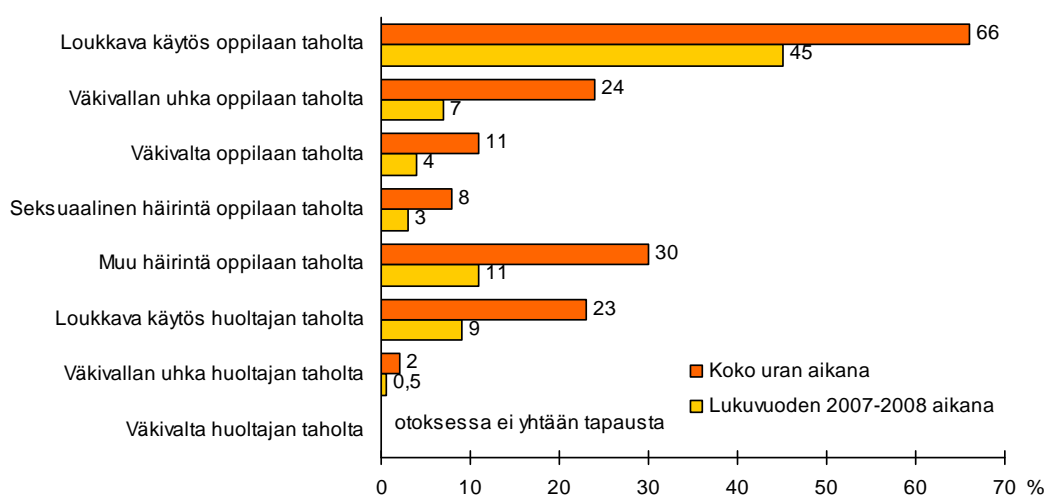
Häirintä ja väkivalta oli lähes yhtä yleistä niin mies- kuin naisopettajillekin. Naisopettajiin kohdistui jonkin verran enemmän loukkaavaa käyttäytymistä ja seksuaalista häirintää kun taas miesopettajat kokivat enemmän väkivaltaa, sen uhkaa ja muuta häirintää. Erityisopettajilla oli noin kolminkertainen riski verrattuna muihin opettajiin joutua oppilaiden väkivallan tai sen uhan kohteeksi. Myös opettajan nuori ikä lisäsi riskiä joutua väkivallan tai uhkailun kohteeksi oppilaiden taholta.

Vuosien 1997 ja 2008 vertailua

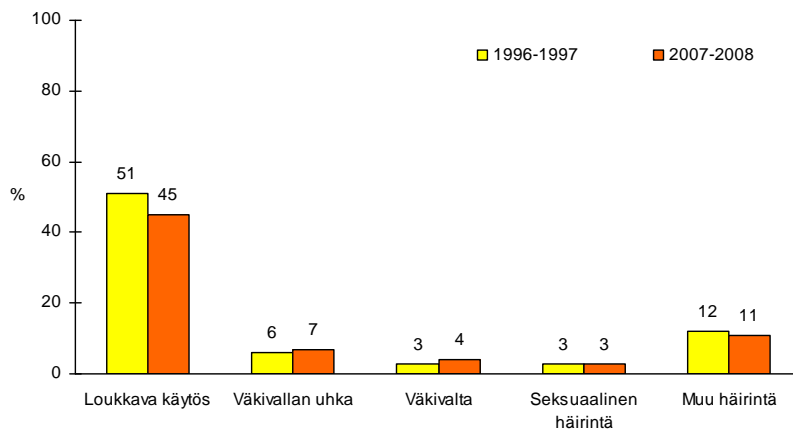
Vuoden 2008 kyselyn tuloksia voidaan eräin osin verrata vuonna 1997 tehtyyn vastaavaan tutkimukseen. Uusien tulosten mukaan opettajien kohtaaman häirinnän ja väkivallan määrä on pysynyt melko vakaana (kuvio 2). Loukkaavassa käyttäytymisessä ja häirinnässä on tapahtunut jonkin verran laskua kun taas väkivalta ja sen uhka on opettajauhritutkimusten otoksissa hieman yleistynyt. Loukkaavassa käyttäytymisessä ja häirinnässä tapahtunut lasku täsmentyy selkeämmin nais- kuin miesopettajiin. Väkivallan ja uhkailun yleistymisen koskee jonkin verran enemmän mies- kuin naisopettajia.

Verkkokatsaus perustuu keväällä 2008 tehtyyn opettajakyselyyn, johon vastasi 1 496 suomenkielisten yläasteiden opettajaa eri puolilta Suomea. Kyselyyn vastanneista opettajista 69 prosenttia oli naisia ja 31 prosenttia miehiä. Vuonna 1997 kyselyyn vastasi 897 opettajaa. Uhrikyselyjä tehdään, koska vain pieni osa häirintä- ja väkivaltatilanteista tulee viranomaisten tietoon ja sitä kautta tilastoihin.

Lisätietoja: tutkija Venla Salmi, puh. 010 366 5350

Kuvio 1 Oppilaiden tai huoltajien häirintää tai väkivaltaa kokeneiden opettajien osuus, % yläasteiden opettajista (N=1 496)

Kuvio 2 Ainakin kerran edeltävän lukuvuoden aikana teon kohteeksi joutuneiden opettajien osuus 1997 ja 2008, % yläasteiden opettajista